

27.09.2019

Dnro Fimea
005456/06.08.00.00/2018

Jakelussa mainitut

Postitettu __/__/2019

Päätös apteekin perustamisesta Porvooseen ja apteekkien sijaintialueiden muuttamisesta**Päätös**

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (myöhemmin myös Fimea) on tänään tekemällään päätöksellä päättänyt perustaa Porvoon kaupunkiin Porvoon 5. apteekin.

Tällä päätöksellä Porvoon kaupungissa toimivat apteekit määrätään sijoittumaan Porvoon kaupunkiin. Samalla kumotaan 12.3.1998 päivätty sijaintialuepäätös apteekkien sijoittumisesta Porvoon kaupunkiin (LL dnro 353/811/97) ja 1.12.2003 päivätty päätös siltä osin, kun se koskee Porvoon 4. apteekin sijaintia (LL dnro 549/50/2002).

Asian käsittely viranomaisessa

Taustaa

Fimea on käynnistänyt helmikuussa 2016 selvitystyön apteekkipalvelujen alueellisesta toimivuudesta kartoittaakseen uusien apteekkien perustamistarpeita (uutinen Fimean verkkosivuilla 26.2.2016: Fimea selvittää apteekkipalveluiden lisäämistarpeita). Selvitys koski ensi vaiheessa kuntia, joissa apteekkitiheys asukaslukuun verrattuna on koko maan keskiarvoa pienempi, tai joiden asukkailta on tullut yhteydenottoja apteekkipalveluihin liittyen.

Kuuleminen

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on pyytänyt 6.9.2018 päivätyllä kuulemiskirjeellä Porvoon kaupungilta ja Porvoossa apteekkiliikettä harjoittavilta apteekkareilta lausuntoa lääkkeiden saatavuudesta ja apteekkipalveluiden toimivuudesta Porvoon kaupungissa sekä Fimean esityksistä kahden uuden apteekin perustamiseksi Porvooseen ja sijaintialueiden muuttamiseksi Porvoossa. Sijaintialueita koskevan esityksen mukaan Porvoon kaupungin apteekkien sijaintialueita tulisi muuttaa siten, että nykyisen kahden apteekkien sijaintialueen sijaan Porvoon kaupungista muodostettaisiin yksi apteekkien sijaintialue.

Kuulemiskirje lähetettiin tiedoksi myös 13.6.2018 haettavaksi julistettua Porvoon 4. apteekin apteekkilupaa hakeneille.

Lausunnot tuli toimittaa Fimean kirjaamoon viimeistään 12.10.2018. Kuulemiskirjeessä todettiin, että lausuntojen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Annetut lausunnot

Lausuntonsa asiassa antoivat Porvoon kaupunki sekä Porvoon 1. ja 2. apteekin apteekkarit.

Porvoon kaupungin lausunto

Porvoon kaupunki puoltaa Fimean esitystä apteekkien sijaintialueiden muuttamiseksi Porvoossa. Kaupunki puoltaa myös Fimean esitystä kahden uuden apteekin perustamiseksi Porvooseen.

Apteekkareiden lausunnot

Porvoon 1. apteekin apteekkari Robert Järnström kannattaa Fimean esitystä apteekkien sijaintialueiden muuttamiseksi Porvoossa. Apteekkari kuitenkin vastustaa uusien apteekkien perustamista. Apteekkarin mukaan uusien apteekkien perustaminen aiheuttaa ongelmia muun muassa siten, että apteekkien koon pienentyessä lääkevarastot heikkenevät ja tämä saattaa heikentää elintärkeiden lääkkeiden saatavuutta. Uusien apteekkien perustaminen saattaa myös aiheuttaa henkilökunnan irtisanomisia nykyisistä apteekeista.

Porvoon 2. apteekin apteekkari Erik Forssell toteaa lausunnossaan, että lääkkeiden saatavuutta ja apteekkipalveluiden toimivuutta Porvoossa voidaan pitää hyvänä. Lausunnossa kuvataan apteekkien aukioloaikoja ja apteekkien sijoittumista kaupunkiin. Lausunnon mukaan apteekit palvelevat hyvin eri puolilla kaupunkia asuvia ihmisiä. Apteekit sijaitsevat Porvoon länsipuolella, ydinkeskustassa ja Kevätkummun alueelle. Apteekkarin mukaan apteekit ovat sijoittuneet hyvin alueen liikenneyhteyksien, päivittäistavara- ja terveystalveluiden lähelle.

Lausunnossa kerrotaan, että Porvoon kaupungin itäpuolelle Tarmolaan on muodostunut uusi päivittäistavarakauppojen keskittymä. Tarmolassa on lausunnon mukaan myös paljon työpaikkoja ja kilometrin säteellä asuu noin 4500 asukasta.

Apteekkari kannattaa apteekkien sijaintialueiden muuttamista Fimean esittämällä tavalla. Apteekkari on myös samaa mieltä siitä, että Porvoon kaupungissa on tarve apteekkipalveluiden lisäämiselle. Lausunnon mukaan on perusteltua perustaa yksi uusi apteekki Porvoon alueelle. Tarmolan alueen asukkaat ja muut Porvoon keskustan itäpuolella asuvat ihmiset hyötyisivät uuden apteekin perustamisesta erityisesti Tarmolan päivittäistavarapalveluiden keskittymän yhteyteen. Uusi apteekki Tarmolassa palvelisi Tarmolan alueen ja Porvoon kaupungin itäpuolella asuvaa väestöä selkeästi.

Lausunnon mukaan kahden uuden apteekin perustamiselle ei ole kuitenkaan tarvetta apteekkipalveluiden saatavuutta tarkastelemalla. Lausunnon mukaan Porvoon sairaalan yhteydessä ei ole riittävästi asiakasvirtaa kannattavalle apteekkitoiminnalle. Porvoon pohjoispuolella

Kuninkaanportin kauppakeskityksessä ei ole kaavan mukaisesti päivittäistavarakauppojen palveluita, eikä siten myöskään edellytyksiä apteekkipalveluiden kannattavalle toiminnalle. Lausunnossa myös kuvataan, että Porvoon ydinkeskustan palveluiden asiakasmäärät ovat olleet vähenemässä ja useita kivijalkaliikkeitä keskustasta on siirtynyt Porvoonjoen länsirannalle. Jos uusi apteekki perustetaan Tarmolaan, vie tämä reilusti asiakkaita myös Porvoon keskustassa sijaitsevalta apteekilta. Lausunnossa kuvataan, että ydinkeskustassa on väestöpohjaa ja tarvetta korkeintaan yhden apteekin palveluille, niin että apteekkipalveluita pystytään tarjoamaan vuoden jokaisena päivänä kattavin aukioloajoin.

Lausunnon mukaan toisen uuden apteekin perustamiselle voi olla tarvetta myöhemmin, kun suunnitteluvaiheessa oleva palvelukeskus valmistuu Porvoonjoen länsipuolelle. Tähän palvelukeskukseen on suunnitelmassa rakentaa tilat muun muassa suurelle päivittäistavarakaupalle ja hotellille.

Perustelut

Sovellettava lainsäädäntö

Läkelain (395/1987) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on muun muassa varmistaa lääkkeiden asianmukainen saatavuus maassa. Läkelain 39 §:n yleissäännön mukaan apteekkeja tulee olla maassa siten, että väestö, mikäli mahdollista, voi vaikeudetta saada lääkkeitä.

Apteekkien perustamisesta ja niiden sijaintialueista säädetään tarkemmin läkelain 40 ja 41 §:ssä.

Läkelain 41 §:n 2 momentin (1112/2010) mukaan uuden apteekin perustamisesta kuntaan tai sen osaan päättää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Päätös tehdään keskuksen omasta tai asianomaisten kunnan aloitteesta. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen. Keskus voi myös päättää apteekin sijaintialueen muuttamisesta ja apteekin siirtämisestä kunnan osasta toiseen, jos se on tarpeen apteekkipalveluiden turvaamiseksi.

Läkelain 41 §:n 4 momentin (1112/2010) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on kuultava asianomaista kuntaa ennen 2 tai 3 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä.

Läkelain 40 §:n 1 momentin (1112/2010) mukaan apteekkilupa myönnetään tietyn apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnassa tai sen osassa. Säännöksen soveltamisessa Fimea on ottanut huomioon läkelain muuttamisesta annetun lain 895/1996 perustelut (HE 118/1996). Niiden mukaan apteekkilupa annetaan apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnan alueella aina, kun se suinkin on mahdollista ja kunnan osaa käytetään ensisijaisesti silloin, kun muutoin olisi syytä pelätä laajojen alueiden jäävän ilman apteekkipalveluja.

Uuden apteekin perustaminen Porvooseen

Yleistä

Uusi apteekki perustetaan lääkkeiden saatavuuden sitä edellyttäessä. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettava huomioon alueen väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palveluiden sijoittuminen.

Alueen väestömäärä ja alueella olevat apteekkipalvelut

Porvoossa on 50 262 asukasta (31.12.2018). Porvoon asukasluku on ollut kasvava ja jatkaa väestöennusteen mukaan edelleen kasvuaan (https://www.stat.fi/til/vaenn/2004/vaenn_2004_2004-09-20_tau_002.html).

Porvoon kaupunki on jaettu kahteen apteekkien sijaintialueeseen. Porvoon kaupungin alueella toimii yhteensä 4 apteekkia ja yksi sivuapteekki, jotka sijoittuvat seuraavasti:

- Läntiselle (1.) apteekkialueelle sijoittuvat Porvoon 1., Porvoon 2. ja Porvoon 4. apteekki sekä Porvoon 1. apteekin alainen Gammelbackan sivuapteekki.
- Itäiselle (2.) apteekkialueelle sijoittuu Porvoon 3. apteekki.

Apteekit voivat sijoittua vapaasti sijaintialueellaan. Sivuapteekin sijainti on määrätty tarkemmin sivuapteekkiluvassa.

Apteekkitiheys Porvoossa on noin 10 000 asukasta apteekkia kohden. Keskimääräinen apteekkitiheys koko maassa on noin 6 800 asukasta apteekkitoimipistettä kohden.

Porvoossa vuosittain toimitettujen lääkemääräysten lukumäärä on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana noin 130 000 kappaletta. Vuonna 2018 Porvoon apteekeista toimitettiin yhteensä yli 579 000 lääkemääräystä. Keskimäärin suomalaisista apteekeista toimitettiin noin 89 000 lääkemääräystä itsenäistä apteekkia kohden vuoden 2018 aikana.

Porvoon kaupungin terveydenhuoltopalvelut

Porvoon kaupungin verkkosivujen mukaan kaupungissa toimii kaksi terveyskeskuksen toimipistettä. Näsin toimipisteen (Askolinintie 1 A) kiirevastaanotto palvelee kaikkia porvoolaisia ma-to 8-17 sekä pe ja pyhäpäivien aattona 8-16. Lisäksi Näsin toimipisteessä on myös kiireetön vastaanotto arkisin 8-16. Piispankadun toimipisteessä (Piispankatu 22) toimii kiireetön vastaanotto arkisin 8-16.

Kevätkummun alueella sijaitseva Porvoon sairaala (Sairaalantie 1) tarjoaa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Pornaisten, Porvoon ja Sipoon väestölle erikoissairaanhoidon palveluja ja vastaa alueen erikoissairaanhoidon päivystyksestä. Sairaalassa toimii myös yhteispäivystys iltaisin, öisin ja viikonloppuisin (ma-to klo 17-08, pe ja juhlapyhien aattona klo 16 alkaen seuraavaan arkiamuun klo 08 saakka).

Kaikki kunnallisen terveydenhuollon toimipisteet sijaitsevat noin kolmen kilometrin säteellä kaupungin keskustasta.

Kunnallisten terveydenhuoltopalveluiden lisäksi Porvoossa toimii yksityisiä terveydenhuollon palveluita tarjoavia yrityksiä.

Arvio apteekin perustamistarpeista

Fimea on päättänyt perustaa Porvoon kaupunkiin yhden uuden apteekin, koska lääkkeiden saatavuus sitä edellyttää. Lääkkeiden saatavuutta arvioitaessa on otettu huomioon edellä kuvatulla tavalla kaupungin väestömäärä, alueella jo olevat apteekkipalvelut ja muiden terveydenhuollon palvelujen sijoittuminen.

Porvoossa on asukkaita apteekkitoimipistettä kohden selvästi enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Uuden apteekin perustamisen jälkeenkin apteekkitiheys Porvoossa on noin 8 300 asukasta/apteekkitoimipiste, kun koko maan keskiarvo on noin 6 800 asukasta/apteekkitoimipiste.

Porvoon apteekeista yhteensä toimitettujen lääkemääräysten lukumäärä on kasvanut 5 vuodessa noin 130 000 lääkemääräyksellä, mikä osaltaan osoittaa apteekkipalveluiden kysynnän kasvaneen viime vuosien aikana. Fimea toteaa, että koneellisella annosjakelulla on jossain määrin vaikutusta vuosittain toimitettujen lääkemääräysten lukumäärän kasvamiseen, mutta tämä on huomioitu myös laskettaessa koko maan keskiarvoa (89 000 toimitettua lääkemääräystä vuodessa).

Terveydenhuollon palveluista voidaan todeta, että Porvoossa on kattavasti tarjolla julkisia ja yksityisiä terveystalouksia. Lisäksi Porvoon sairaala vastaa alueellaan erikoissairaanhoidon palveluista ja erikoissairaanhoidon päivystyksestä.

Fimea katsoo, että Porvoon kaupungissa on riittävät toimintaedellytykset yhdelle uudelle apteekille. Uusien apteekkien perustaminen toteuttaa parhaiten lääkelain tavoitteita, koska lääkelain tarkoituksena on varmistaa lääkkeiden saatavuus maassa. Apteekkeja on oltava siten, että väestö, mikäli mahdollista, voi vaikeudetta saada lääkkeitä. Porvoon kaupunki puoltaa uuden apteekin perustamista. Asian käsittelyn yhteydessä on myös ilmennyt, että apteekkipalveluille olisi erityisesti tarvetta Porvoon kaupungin Tarmolan alueella.

Fimea seuraa apteekkipalveluiden tarvetta Porvoon kaupungissa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin uusien apteekkien perustamiseksi. Annetun lausunnon mukaan apteekkipalveluiden lisäämiselle voi olla tarvetta jatkossa, kun suunnitteluvaiheessa oleva palvelukeskus valmistuu Porvoonjoen länsipuolelle.

Apteekkien sijaintialueiden muuttaminen

Lääkehuollon toimivuuden ja apteekkipalveluiden saatavuuden turvaamiseksi Fimea on päättänyt muuttaa apteekkien sijaintialueita siten, että Porvoon kaupungissa toimivat apteekit määrätään sijoittumaan Porvoon kaupungin alueelle.

Apteekkilupa annetaan apteekkiliikkeen harjoittamiseen kunnan alueella aina, kun se suinkin on mahdollista. Apteekkien sijaintialueena käytetään kunnan osaa ensisijaisesti silloin, kun muutoin olisi syytä pelätä laajojen alueiden jäävän ilman apteekkipalveluja.

Fimean käsityksen mukaan lääkehuollon toimivuus ja apteekkipalveluiden saatavuus voidaan parhaiten turvata muodostamalla Porvoon kaupungin alueelle yksi apteekkien sijaintialue. Porvoon kaupungin apteekkien sijaintialueen määrittäminen yhdeksi sijaintialueeksi mahdollistaa apteekkien sijoittumisen vapaasti sijaintialueen sisällä. Apteekit voivat sijoittumisessaan näin ollen paremmin huomioida alueelliset väestönmuutokset ja Porvoon asukkaiden asiointikäyttäytymisen. Fimean käsityksen mukaan sijaintialueiden yhdistäminen ei johda Porvoossa siihen, että laajoja alueita jäisi ilman apteekkipalveluita. Sijaintialueiden yhdistäminen helpottaa myös apteekkitoimintaan soveltuvien liiketilöiden löytymistä.

Jos apteekkitoimipisteiden siirtyminen sijaintialueella johtaa apteekkipalveluiden saatavuuden merkittävään heikentymiseen jollakin alueella, ryhtyy Fimea selvittämään erillisenä asiana apteekkipalveluiden lisäämistarpeita Porvoon kaupunkiin.

Lainkohdat

Läkelaki (395/1987) 1 §, 39 §, 40 §, 41 § ja 102 §

Täytäntöönpano

Läkelain 102 §:n 5 momentin mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöstä ei saa laittaa täytäntöön ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Tämän päätöksen saatua lainvoiman Fimea julistaa Porvoon 5. apteekin haettavaksi siten kuin läkelain 43 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi vaatia siihen oikaisua Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Oikaisuvaatimusosoitus liitteenä.

Hyväksyjä

Nystedt Johanna
Leinonen Eeva

Johtaja
Yksikön päällikkö

Allekirjoitus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Fimea 27.09.2019. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Käsittelymaksu

Maksutta

Liite

Oikaisuvaatimusosoitus Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätöksestä

Jakelu

Porvoon kaupunki
Porvoon 1.–4. apteekit

Lisätiedot

Tarvittaessa lisätietoja päätöksestä antaa yliproviisori Juha Sinnemäki (puh. 029 522 3260, juha.sinnemaki@fimea.fi) tai jaostopäällikkö Pirjo Rosenberg (puh. 029 522 3246, pirjo.rosenberg@fimea.fi)